

ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG CỦA CHÍNH SÁCH THUẾ QUAN HOA KỲ THEO ĐẠO LUẬT 1974

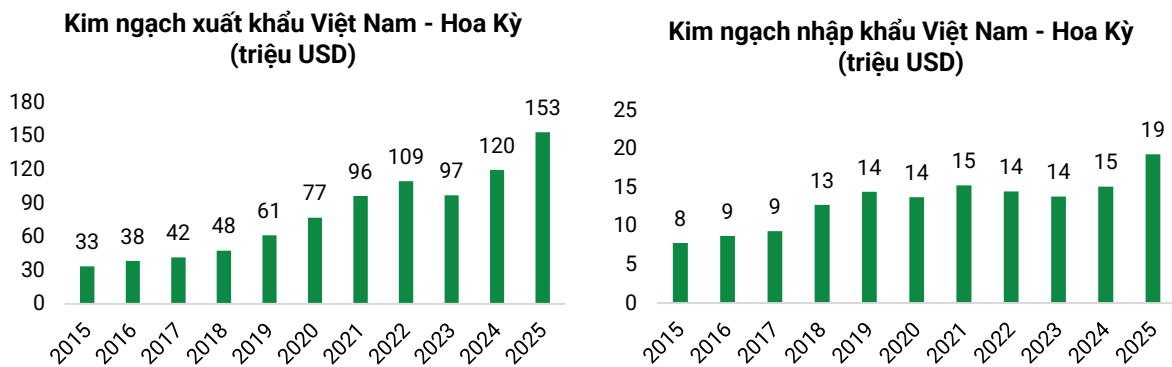
1. Bối cảnh Việt Nam sau diễn biến thuế quan năm 2025

Vào giữa tháng 02/2025, Tổng thống Trump đã công bố chính sách thuế quan đối ứng, có thể có hiệu lực từ tháng 4/2025, nhằm cân bằng chính sách thuế quan với các đối tác thương của Mỹ và giảm thâm hụt cán cân thương mại. Tháng 3/2025, Nhà Trắng cho biết Mỹ đã thu hẹp đáng kể phạm vi áp thuế, có thể chỉ tập trung vào “Dirty 15” – các quốc gia vi phạm theo hai tiêu chí: (1) Khiến Mỹ chịu thâm hụt thương mại lớn; (2) Áp đặt thuế quan không công bằng đối với hàng hóa Mỹ.

Trong những tháng tiếp theo, Washington tiếp tục điều chỉnh danh sách và mức thuế: ngày 7/7/2025, Tổng thống Mỹ thông báo sẽ áp thuế cao hơn, từ khoảng 25 % đến 40 % đối với hàng hóa nhập khẩu từ 14 nước cụ thể, với hiệu lực từ đầu tháng 8 nhằm gia tăng sức ép thương mại.

Đến ngày 7/8/2025, Mỹ chính thức triển khai mức thuế đối ứng 20% lên nhiều mặt hàng Việt Nam và áp dụng trong thời gian còn lại của năm 2025.

Kết thúc năm 2025, dù đứng trước mức thuế tăng thêm so với những năm trước, **kim ngạch xuất khẩu** của Việt Nam với Mỹ vẫn **ghi nhận giá trị kỉ lục là 153 tỷ USD**, tăng 28% so với cùng kỳ năm trước. Kim ngạch nhập khẩu cũng diễn biến tăng 27.7% trong năm 2025.

Nguồn: GSO, PSI tổng hợp

2. Mức thuế mới được công bố của Mỹ

Ngày 21/02/2026, Tổng thống Donald Trump thông báo kế hoạch nâng mức thuế quan toàn cầu lên 15% trong thời hạn tối đa 150 ngày. Động thái này diễn ra ngay sau khi Tòa án Tối cao Hoa Kỳ (ngày 20/02/2026) phán quyết rằng các biện pháp thuế quan đối ứng trước đó do ông Trump ban hành theo Luật Quyền hạn Kinh tế Khẩn cấp Quốc tế là không hợp pháp vì vượt quá thẩm quyền của Tổng thống. Trước phán quyết này, ông đã nhanh chóng viện dẫn một cơ sở pháp lý khác - Đạo luật Thương mại 1974 (Mục 122) - nhằm tiếp tục duy trì và triển khai chương trình thuế quan của mình.

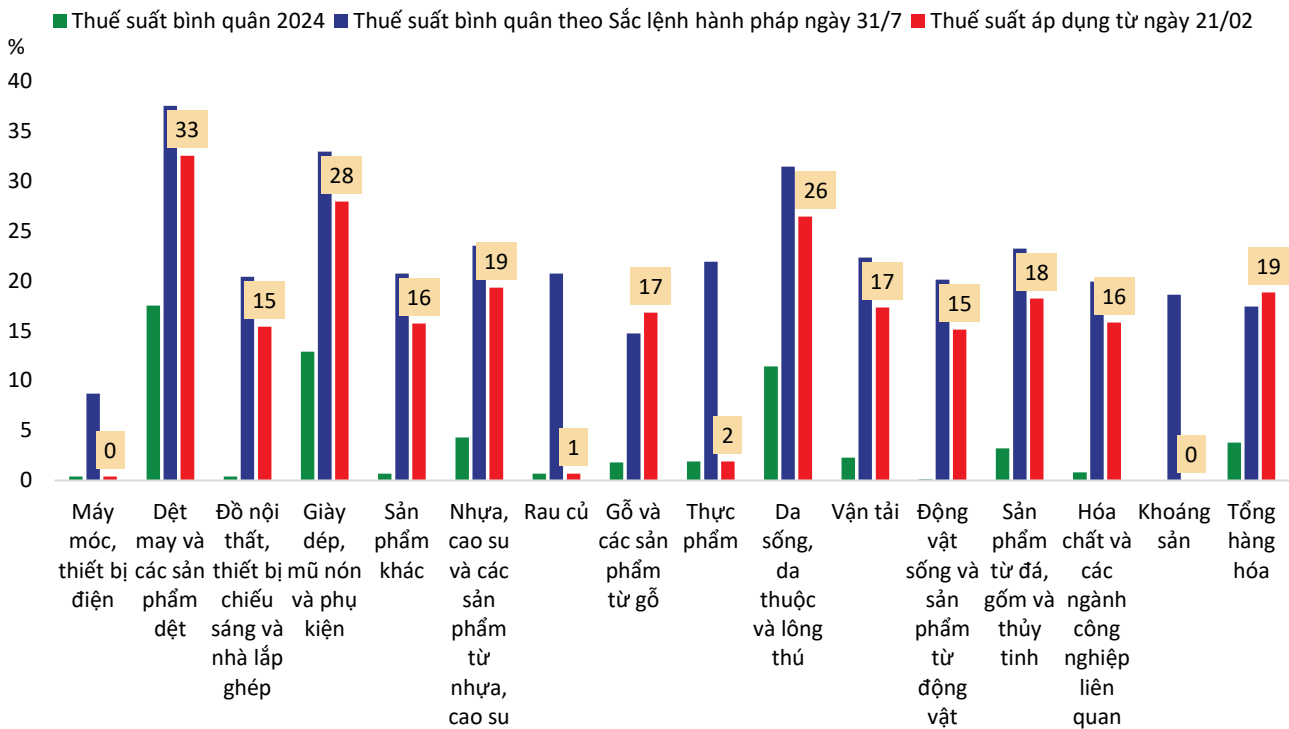
Mục 122 của Đạo luật Thương mại 1974 cho phép Tổng thống Hoa Kỳ áp đặt mức thuế quan lên tới 15% nhằm xử lý các tình trạng thâm hụt cán cân thanh toán được luật mô tả là “lớn và nghiêm

trọng”, vốn có liên quan chặt chẽ đến thâm hụt thương mại. Tuy nhiên, các biện pháp thuế quan được ban hành theo thẩm quyền này chỉ có hiệu lực tối đa 150 ngày, trừ khi Quốc hội Hoa Kỳ biểu quyết gia hạn thời gian áp dụng.

Mức thuế 15% theo Mục 122 của Đạo luật thương mại 1974 là thuế bổ sung, tức cộng thêm vào các loại thuế, phí, khoản thu đang áp dụng với tất cả hàng nhập vào Mỹ đã có trước khi thuế đối ứng có hiệu lực. Tuy nhiên, sắc lệnh này miễn trừ với một số nhóm hàng gồm:

- Khoáng sản quan trọng
- Kim loại tiền tệ, vàng thỏi
- Năng lượng, tài nguyên không thể sản xuất đủ tại Mỹ
- Một số nông sản (thịt bò, cà chua, cam), dược phẩm,
- Một số đồ điện tử, xe và thiết bị hàng không vũ trụ.
- Hàng hóa thuộc diện đang chịu thuế nhập khẩu theo Điều 232 như sắt thép, nhôm, ô tô cùng một số kim loại cũng được loại trừ.

Cập nhật mức thuế mới đối với các nhóm ngành (ước tính)

Nguồn: PSI tổng hợp

Đáng chú ý, Văn phòng Đại diện Thương mại Hoa Kỳ (USTR) đã thông báo khởi động các cuộc điều tra theo Mục 301 của Đạo luật Thương mại 1974 đối với những hành vi bị cho là “không hợp lý, mang tính phân biệt đối xử hoặc gây gánh nặng” đối với thương mại Hoa Kỳ. Phạm vi điều tra dự kiến trải rộng trên nhiều lĩnh vực, bao gồm công nghiệp, công nghệ số, dược phẩm và thủy sản. So với cơ chế quy định tại Mục 122, quy trình theo Mục 301 có tính hệ thống hơn, bao gồm tham vấn, điều trần và khả năng áp dụng các biện pháp thuế quan có hiệu lực dài hạn và mức độ ràng buộc cao hơn.

Mục 301 của Đạo luật Thương mại 1974 trao quyền cho Tổng thống Hoa Kỳ, thông qua Văn phòng Đại diện Thương mại Hoa Kỳ (USTR), áp dụng các biện pháp thuế quan đối với những quốc gia bị xác định là thực hiện các hành vi thương mại “phân biệt đối xử” hoặc “không công bằng” gây tổn

hại đến thương mại Hoa Kỳ. Cơ chế này từng được sử dụng để áp thuế đối với hàng hóa Trung Quốc trước đây. Tuy nhiên, việc áp dụng Mục 301 phải tuân thủ quy trình điều tra bắt buộc; chỉ sau khi USTR kết luận rằng một quốc gia đã hạn chế thương mại Hoa Kỳ thông qua các thực tiễn không phù hợp thì biện pháp thuế quan mới có thể được triển khai, và quá trình này có thể kéo dài trong nhiều tháng.

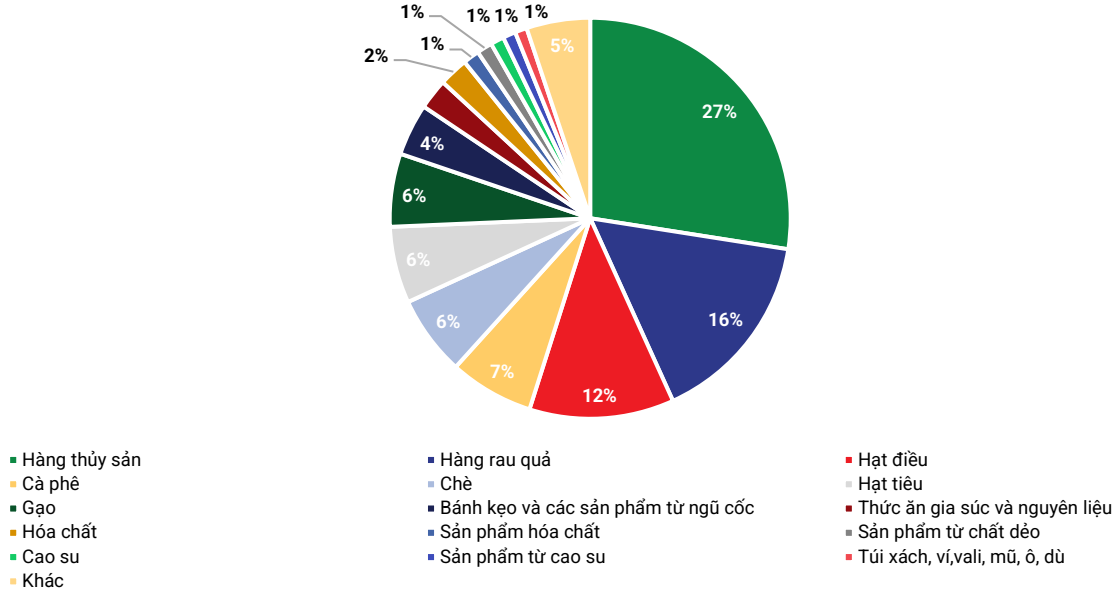
Ngoài ra, còn một số đạo luật khác về thương mại có thể được viện dẫn như sau:

	Giải thích	Điều kiện áp dụng
Mục 301 của Đạo luật Thương mại năm 1974	Hoa Kỳ đã dựa vào Mục 301 như một công cụ để thách thức các quốc gia tham gia vào các hành vi thương mại “không công bằng” hoặc “phân biệt đối xử” . Trong nhiệm kỳ đầu tiên, ông Trump đã sử dụng mạnh mẽ thẩm quyền này đối với Trung Quốc.	Để viện dẫn thẩm quyền áp thuế theo Mục 301, chính quyền trước hết phải tiến hành điều tra và tổ chức các phiên điều trần công khai .
Mục 122 của Đạo luật Thương mại năm 1974	Chính quyền Hoa Kỳ có thể áp đặt mức thuế lên tới 15% trong thời hạn tối đa 150 ngày mà không cần bất kỳ cuộc điều tra sơ bộ nào .	Thẩm quyền theo Mục 122 chưa từng được sử dụng để áp thuế , làm dấy lên những câu hỏi về tính khả thi trong thực tiễn triển khai.
Mục 232 của Đạo luật Mở rộng Thương mại năm 1962	Trong cả hai nhiệm kỳ, ông Trump đã tích cực tận dụng Mục 232 để áp thuế đối với các mặt hàng nhập khẩu bị coi là đe dọa đến an ninh quốc gia , bao gồm thép, nhôm, ô tô và linh kiện, đồng, gỗ, và gần đây hơn là tủ bếp, thiết bị phòng tắm và đồ nội thất bọc đệm.	Để viện dẫn thẩm quyền áp thuế theo Mục 232, chính quyền trước hết phải tiến hành điều tra và tổ chức các phiên điều trần công khai .
Mục 338 của Đạo luật Thuế quan năm 1930	Theo Mục 338, tổng thống có thể áp thuế lên tới 50% đối với hàng nhập khẩu từ các quốc gia phân biệt đối xử với các doanh nghiệp Hoa Kỳ , không cần điều tra và không giới hạn thời gian áp dụng.	Thẩm quyền theo Mục 338 chưa từng được sử dụng để áp thuế .

Nguồn: PSI tổng hợp

3. Tác động đến các nhóm ngành

Tỷ trọng các mặt hàng có giá trị xuất khẩu hơn 1 triệu USD trong năm 2025

Nguồn: Tổng cục hải quan, PSI tổng hợp

BẢNG ƯỚC TÍNH MỨC THUẾ MỚI ĐỐI VỚI MỘT SỐ NHÓM NGÀNH TỪ NGÀY 21/02/2026

	Mức thuế trước ngày 21/02/2026	Ước tính mức thuế mới sau khi áp dụng điều 122 đạo luật 1974	Tác động
Thủy sản	20.8%	15.8%	Tích cực
Thép	49.9%	49.9%	Trung tính
Dệt may	37.5%	32.5%	Tích cực
Gỗ	14.7%	16.8%	Tiêu cực
Vận tải	22.3%	17.3%	Tiêu cực
Khoáng sản	18.6%	0	Tích cực
Sản xuất máy móc, thiết bị	8.7%	0.4%	Tích cực
Thực phẩm, nông sản	20.7%	0.7%	Tích cực

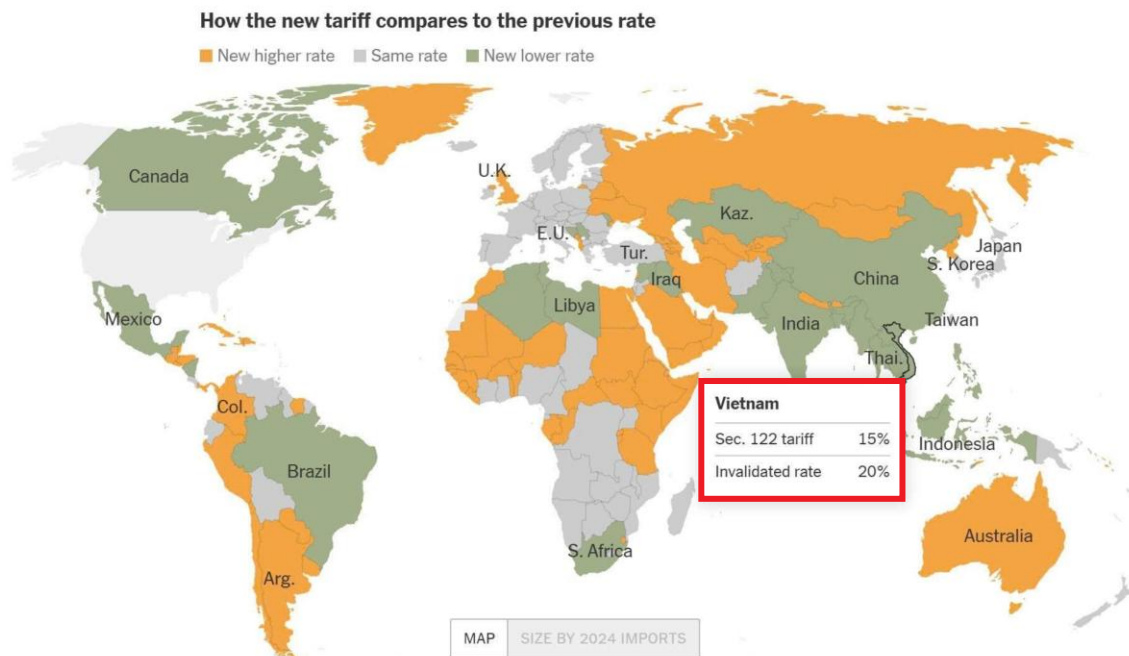
Chúng tôi đánh giá một số nhóm ngành có khả năng hưởng lợi sau khi mức thuế mới được ban hành:

- Thủy sản;
- Dệt may

- Khoáng sản;
- Sản xuất máy móc – thiết bị;
- Thực phẩm, nông sản.

Ngược lại, **một số ngành phải đối mặt với mức thuế cao hơn**, điển hình là **Gỗ và Vận tải**, qua đó có thể chịu áp lực lớn hơn về chi phí và năng lực cạnh tranh. Đối với **ngành Thép**, do **hiện đã chịu mức thuế ở ngưỡng trần**, chủ yếu dưới hình thức thuế chống bán phá giá nhằm mục tiêu bảo hộ thương mại, nên chính sách thuế mới không làm thay đổi đáng kể tác động đối với nhóm ngành này.

Tuy nhiên, một yếu tố khác cần được xem xét kỹ lưỡng là việc một số đối thủ cạnh tranh trực tiếp của Việt Nam như Trung Quốc và Ấn Độ cũng ghi nhận mức giảm thuế đáng kể. Cụ thể, thuế suất hiệu lực của Trung Quốc giảm 3.4 điểm phần trăm xuống còn 25.1%, trong khi Ấn Độ giảm 2.0 điểm phần trăm xuống còn 13.6%, trong bối cảnh hai quốc gia này trước đó phải chịu mức thuế trừng phạt tương đối cao. Diễn biến này cho thấy lợi thế tương đối về thuế quan của Việt Nam có thể không cải thiện nhiều như kỳ vọng khi các đối thủ lớn cũng đồng thời được điều chỉnh giảm thuế.

Nguồn: New York Times, PSI tổng hợp

Chúng tôi sẽ tiếp tục cập nhật những diễn biến mới về chính sách thuế của Mỹ nhằm đánh giá tác động tới kinh tế vĩ mô cũng như các nhóm ngành tại Việt Nam.

LIÊN HỆ

CÔNG TY CỔ PHẦN CHỨNG KHOÁN DẦU KHÍ

- Tầng 2, Toà nhà Hanoi Tourist, 18 Lý Thường Kiệt, Phường Cửa Nam, TP. Hà Nội
- (84) 3934 3888
- (84) 3934 3888
- www.psi.vn

CHI NHÁNH HỒ CHÍ MINH

- Lầu 1, Toà nhà PVFCCo, 43 Mạc Đĩnh Chi, Phường Sài Gòn, TP. Hồ Chí Minh
- (84-8) 3914 6789
- (84-8) 3914 6969

CHI NHÁNH VŨNG TÀU

- Tầng 5, Toà nhà Silver Sea, 47 Ba Cu, Phường Vũng Tàu, TP. Hồ Chí Minh
- (84-254)625 4520/22
- (84-254)625 4521

CHI NHÁNH ĐÀ NẴNG

- Tầng G và Tầng 2, Toà nhà PVcombank Đà Nẵng, Lô A2.1, Đường 30/4, Phường Hoà Cường, TP. Đà Nẵng
- (84-236) 3899 338
- (84-236) 3899 338

TUYÊN BỐ MIỄN TRÁCH

Báo cáo phân tích này được thực hiện bởi Công ty Cổ phần Chứng khoán Dầu khí (PSI) chỉ nhằm mục đích cung cấp thông tin tham khảo chung cho các nhà đầu tư. Báo cáo này không cấu thành một lời chào mời mua, bán, hay đăng ký bất kỳ sản phẩm tài chính hoặc chứng khoán nào được đề cập trong đây.

Các thông tin, phân tích, nhận định và quan điểm trình bày trong báo cáo này chỉ mang tính chất tham khảo và không nhằm mục đích thay thế cho việc đánh giá và đưa ra quyết định đầu tư độc lập của nhà đầu tư. PSI khuyến nghị nhà đầu tư nên tự thực hiện đánh giá hoặc tham khảo ý kiến tư vấn chuyên nghiệp phù hợp với mục tiêu đầu tư, khả năng tài chính và mức độ chấp nhận rủi ro của bản thân trước khi đưa ra bất kỳ quyết định đầu tư nào.

Các thông tin được sử dụng trong báo cáo này được thu thập từ các nguồn mà PSI cho là đáng tin cậy và có sẵn công khai tại thời điểm công bố. PSI không đảm bảo và không chịu trách nhiệm về tính chính xác, đầy đủ, kịp thời hoặc phù hợp cho bất kỳ mục đích cụ thể nào của các thông tin đó. Các thông tin và quan điểm có thể thay đổi mà không cần thông báo trước.

PSI hoặc các công ty liên kết của PSI, cũng như các nhân viên tham gia lập báo cáo này, có thể có hoặc đã có các vị thế trong các chứng khoán được đề cập, hoặc có thể đã cung cấp các dịch vụ ngân hàng đầu tư, tư vấn tài chính, hoặc các dịch vụ khác cho các tổ chức phát hành chứng khoán đó.